

Dansk ringmærkning 2012

- Statens Naturhistoriske Museums ringmærkningsaktiviteter i Danmark

Af Jesper J. Madsen, Kjeld T. Pedersen, Mikkel Lausten og Kasper Thorup

I 2012 er ringmærket 107.783 vildtlevende fugle i Danmark, inkl. to nye mærkningsarter for landet: Dværgnattergal og Olivenskovdrossel. Der er ringmærket rekord mange Skarv, Bramgås, Vandrefalk, Perleugle, Stor Hornugle, Natravn, Jernspurv, Tornsanger, Gulbug, Sumpmejsje, Spætmejsje, Skovskade, Kernebidder og Bogfinke. En ung Sort Stork, ringmærket i Tjekkiet, aflæses på Langeland, blot 56 dage efter mærkningen i reden. En Sangsvane aflæses i Finland i en alder på mindst 28 år og dermed den ældste. I 2012 fortsætter museet med at udbygge aktiviteterne til kortlægning af træk og overvintring hos Afrika-trækkende småfugle. Dette indebærer brugen af lysloggere, satellitsendere og radiosendere.

Årets ringmærkede fugle

I 2012 blev ringmærket i alt 111.415 vildtlevende fugle med Statens Naturhistoriske Museums ringe, fordelt på 107.783 i Danmark, 2.864 på Færøerne og 768 i Grønland. For Færøerne og Grønland ligger niveauet for mærkede fugle omkring gennemsnittet for de seneste 13 år. For Danmark var 2012 et rigtig godt mærkningsår, og ligger et godt stykke over 75.300 som er gennemsnittet for de seneste 13 år.

Der blev i 2012 ringmærket i alt 185 forskellige fuglearter i Danmark, her i blandt Dværgnattergal og Olivenskovdrossel som nye mærkningsarter for landet, arter der også er nye for Danmark. Begge fugle blev fanget på Christiansø, med blot syv dages mellemrum: Den 14/10 fløj den noget usædvanlige og uanseelige Dværgnattergal i nettene kl. 14.30. Arten, der normalt lever i det østlige Kina og overvintrer i Sydøstasien, er kun set fire gange før i Europa (Storbritannien og Polen). I de følgende dage blev øen invaderet af fuglefolk fra hele landet. I første omgang lykkedes det ikke at gense sjældenheden, men på femtedagen blev fuglen atter fanget og fremvist. Den 21/10, kl. 8 om morgenen, blev så en 1k Olivenskovdrossel fanget. Arten yngler i det nordlige Amerika og trækker til Mellem- og Sydamerika om vinteren. I Europa er Olivenskovdrossel en sjælden gæst: i 2011 blev arten set for første gang i Sverige, men på De Britiske Øer ses et eller to individer næsten årligt.

Sjældent ringmærkede arter

Ringmærkningen bidrog i 2012 med dokumentation af en lang række SU-arter. Ud over de to nye arter for landet, var de mest sjældne SU-arter fanget i 2012 en 1k Nordsanger (15-16/9 Gedser, 5. fund i Danmark og første fund uden for Vestjylland), en 2k+ Spottesanger (18/6 Blåvand, 4. fund for Blåvand og 7. i Danmark), samt fire 1k Krognæb (en 7/11 og tre 12/11, Grenen) der blot er anden og tredje gang Krognæb er ringmærket i Danmark (første var i 1981).

Dværgnattergal, ny ringmærkningsart og ny art for Danmark, Christiansø, 14. oktober 2012. Foto: Mikkel Lausten

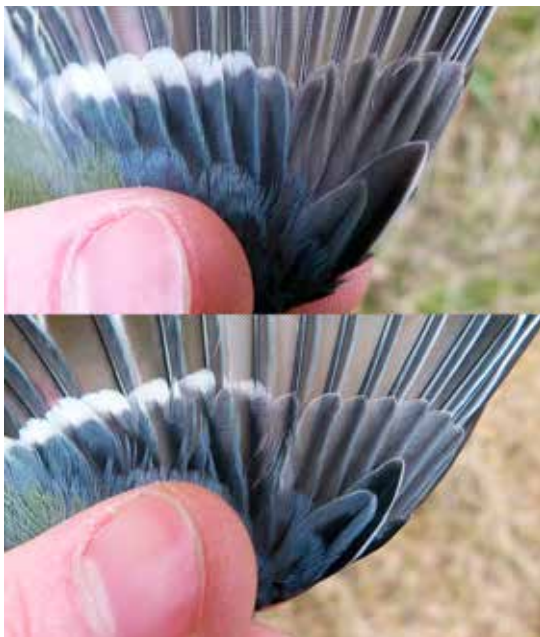
Herudover blev fanget følgende SU-arter: Blåstjert (1k, 21/10 Hanstholm, 4. fund i Hanstholm og 14. i Danmark), Buskrørsanger (28/5 Blåvand, første forårsfund for Blåvand), Hvidskægget Sanger (2k han, 18/5 Blåvand, 18. fund for Blåvand), Schwarz' Løvsanger (1k, 11/10 Blåvand, 22. fund i Danmark) og Brun Løvsanger (13/11 Blåvand, 47. fund i Danmark).

Af mere fåtallige, sjældne arter kan nævnes Kaspisk Måge (København 12, Rødvig 3, Klitholm 1 & Karrebæksminde 1) og Middelhavssølvmåge (København 20, Klitholm 2 & Rødvig 1). Disse to arter har mål og fjerdragt som med stor sandsynlighed tyder på de pågældende arter. Bestemmelse af disse to arter skaber dog fortsat debat på diverse forummer på internettet.

Endvidere bør nævnes Bjergpiber 1 (27/2 Spodsbjerg), Sydlig Nattergal 2 (15/5 Gedser & 26/5 Hviding Kirke), Flodsanger 3 (21/5 Christiansø, 27/5 Mandø & 15/6 Gedser), Drosselrørsanger 1 (29/8 Tjokholm ved Korsør), Høgesanger 14 heraf 13 1k (21/5-23/9, 7 lokaliteter bl.a. Læsø, Hanstholm & Mandø), Lundsanger 7 (24/9 Skagen 1, 8-12/6 Blåvand 2, 21-25/5 Christiansø 4), Fuglekongesanger 1 (21/10 Christiansø), Hvidbrynet Løvsanger 12 (6/5 Gedser 1, 23/9-27/11: Anholt 3, Nørre Lyngvig 3, Blåvand 3, Vester Vedsted 1 & Christiansø 1), Sibirisk Gransanger 7 (20/10-11/11: Skagen 3, Anholt 1 & Blåvand 3), Pirol (1, 9/5 Gedser) og Hortulan 2 (7/5 & 17/10 Anholt).

Høje antal mærkninger

Blandt de fem talrigst ringmærkede arter i 2012 var, som normalt, fem spurvefuglearter: Blåmejsje (9.654), Musvit (8.823), Løvsanger (5.923), Fuglekonge (5.318) og Rødhals (5.223). Antallet af Blåmejsjer og Musvitter var det næsthøjeste mærket nogen siden på et enkelt år, og skal ses i lyset af massiv invasion i efteråret 2012.

Om foråret er det muligt at aldersbestemme Musvitter: Øverst er en 2k-fugl med grålige hånddækfjer og nederst er en 3k+-fugl med blålige hånddækfjer. Blåvand, 13. marts 2012. Foto: Henrik Böhlmer

Rekorderne er hhv. 10.258 og 9.034, begge fra 2008. For Løvsanger fortsætter de seneste års fremgang i antal mærkede fugle, siden de rekordlave år i 2004 og 2005. Antallet af Fuglekonger har fluktueret meget fra år til år, hvor 2012 var et godt år med lidt over 4.300 som er gennemsnittet de sidste 17 år. Derimod var 5.223 Rødhalse fortsat lavt, hvor gennemsnittet de sidste 17 år er 7.098, med det laveste på 4.070 i 1999.

Blandt ikke-spurvefugle var de fem talrigst ringmærkede arter ligeledes gamle kendinge med Skarv (5.219), Sølvmåge (2.589), Hættemåge (2.301), Splitterne (1.286) og Stormmåge (1.141). Antal mærkede Skarver var det højeste nogen sinde, og skyldes en målrettet indsats som en del af kystfugle projektet under ledelse af Institut for Bioscience, Århus Universitet. Den tidligere rekord på 4.105 fugle er fra 2002. For de fire øvrige arter var niveauet omkring gennemsnittet for de seneste år.

Igen i 2012 blev der ringmærket rekord mange fugle af en række arter. Blandt spurvefuglene drejer det sig mest markant om Bogfinke med 4.740 mærkede fugle, hvor antallet har været stigende siden 2001. Tidligere rekord var 2.769 fra 1969. Antal mærkede Jernspurve har været i fremgang siden 1998 og i 2012 blev rekord mange mærket med 3.233 fugle. Tidligere rekord var 2.385, fra 2009.

Blandt øvrige spurvefugle blev mærket rekord mange Tornsanger med 2.331 fugle (tidligere rekord: 2.063 fra 2009), Gulbug med 888 fugle (tidligere rekord: 812 fra 2010), Sumpmejse med 233 fugle, hvor antal mærkninger har været i fremgang siden 2000 (tidligere rekord: 229 fra 1971), Spætmejse med 252 fugle (tidligere rekord: 150 fra 2010), Skovskade var med 126 ekstraordinært mange (tidligere rekord: 101 fra 1976)

og Kernebidder, hvor antal mærkninger fluktuerer fra år til år, men med 150 fugle i 2012 som rekord (tidligere rekord: 143 fra 1987).

Blandt ikke-spurvefuglene blev, udover Skarv, mærket rekordmange Bramgæs, hvor alle 157 fugle blev fanget i forbindelse med fangst af Kortnæbbet Gås (tidligere rekord: 137 fra 2011).

Perleugle var med 46 fugle rekordmange. De var fordelt på 29 redeunger (12 i Jylland & 17 Bornholm) og 17 voksne fugle hvoraf 4 blev mærket i redekasse. De mange Perleugler skyldes dels en målrettet projektmærkning og dels invasion af Perleugler i efteråret (tidligere rekord er 15 fugle i 2011). Projektmærkning er også en del af årsagen til at det blev mærket rekordmange Natravn (44) (tidligere rekord: 24 fra 2011), Stor Hornugle med 19 fugle (tidligere rekord: 17 fra 2008) og Vandrefalk med 12 fugle (tidligere rekord: 10 fra 2009 og 2010).

Efter flere års tiltag lykkedes det i 2012 at få ringmærket et pænt antal Skestørke-unger. Siden arten atter begyndte at yngle i Danmark er mærket 37 fugle fordelt på fire år. Derfor var 31 unger mærket i 2012 rekordmange. 29 af fuglene blev, som de tidligere år, også farvemærket. Vi forventer at mange fuglefolk, i de kommende år, vil aflæse alle farvemærkede Skestørke de ser, så vi kan få et indblik i om fugle udklækket i Danmark vender tilbage til landet for at yngle.

I øvrigt bør nævnes at der i 2012 blev ringmærket mange af følgende arter, uden at slå rekorder: Svartbag 1.127, Huldue 217, Stor Flagspætte 197, Vendehals 112, Skovpiber 440, Nattergal 88, Solsort 3.519, Munk 2.826, Sortmejse 1.571, Skovspurv 2.146, Tornirisk 367 og Gulsurv 867.

Få mærkninger

Af nogle arter blev der i 2012 ringmærket meget få fugle i forhold til tidligere år. Udover Rødhals, blev ringmærket få Broget Fluesnapper. Efter nogle relative gode år i 2007-2011, med et årligt antal mærkninger på 7-800 fugle, nærmer 2012-tallet (466) sig det laveste antal i nyere tid, som er 421 fugle i 2004.

Antal mærkede Sivsanger var tilsyneladende i en generel tilbagegang. Arten fluktuerer fra år til år, men tendensen er faldende og i 2012 mærkedes det laveste antal i nyere tid, med blot 124 fugle.

Det er ikke hvert år der ringmærkes Kortnæbbet Gås og når det sker, er det i forbindelse med projektmærkning under Arctic Research Centre, Århus Universitet. Når der fanges, ligger antallet normalt på 150-350 fugle, og derfor må fangsten i 2012 på 38 fugle bedømmes som meget lavt og skyldes bl.a. et øget antal Bramgås på fangstedet.

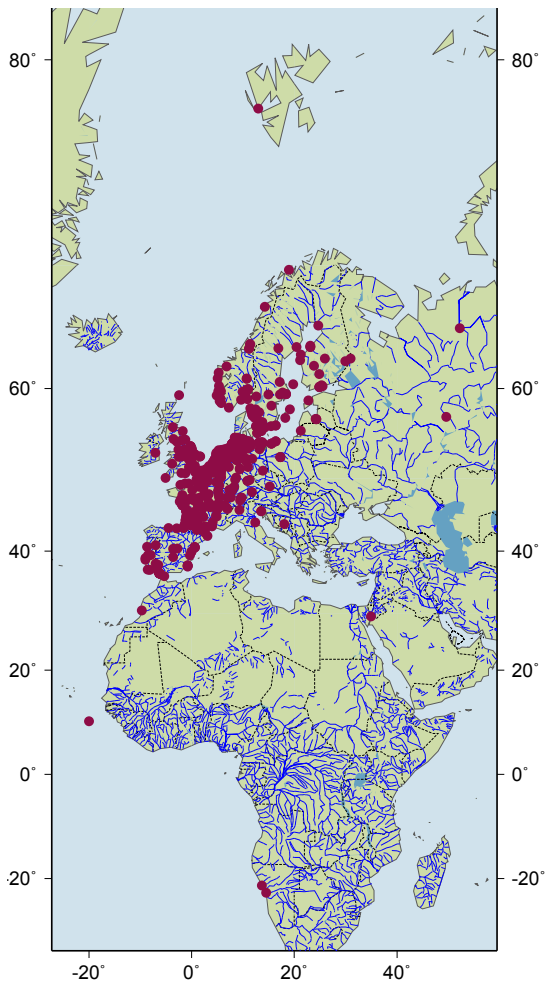
I 2012 blev blot mærket 59 Duehøge, det laveste antal i nyere tid. Siden sidst i 1970'erne og frem til 2003 er årligt mærket 2-300 Duehøge, men siden 2004 har niveauet ligget på lidt under 100 fugle.

To arter, Gærdesmutte og Slørugle, som der i 2011 blev fanget katastrofalt få af, er atter på vej op, formentligt i lyset af en mild vinter 2011-2012.

Blandt de almindelige danske ynglefugle blev der desværre kun mærket meget få (Gravand 1, Sanglærke

Table 1. Genfund i udlandet, af fugle ringmærket i Danmark og behandlet af Ringmærkningscentralen i 2012.

	Norge	Sverige	Finland	Rusland	Estland	Letland	Litauen	Polen	Tjekkiet	Tyskland	Holland	Belgien	Storbritannien	Irland	Kanaløerne	Frankrig	Schweiz	Spanien	Portugal	Italien	Bosnien-Hercegovina	Isreal	Marokko	Namibia	Sum	
Skarv	5	5							1	27	20	4	9			72	1	14	5	1	1				165	
Hvid Stork		2								11																15
Kortnæbbet Gås	5							3																		8
Grågås		3														5										8
Canadagås	3																									3
Bramgås					1																					1
Knarand																1										1
Krikand													1	1		1										3
Gråand		1								1																2
Spidsand																2										2
Ederfugl			1																							3
Havørn										3																3
Hedehøg																	1									1
Spurvehøg		1								3						2										6
Musvåge		2									1															3
Tårnfalk										1		1														2
Strandskade											1															1
Skovsneppe			1	1																						2
Mudderklire																1										1
Sorthovedet Måge													1													1
Hættemåge		1	4			2				12	9	1	16			6	1									52
Stormmåge	3	8	11	1		1	1			2	4	1														32
Sildemåge										1				1		2		3	1					1		9
Sølvmåge		9						4		58	10															81
Svartbag		11								11	1		1			2										26
Ride										1																1
Splitterne										38	1		1					7	1	2				2	52	
Havterne										1																1
Alk		1						1																		2
Sortspætte										3																3
Landvale										1										1						2
Gærdesmutte										1																1
Rødhals		1								2		1				9										13
Solsort		5											4			2										11
Sangdrossel			1								1					1		1	1							5
Kærsanger		4																								4
Rørsanger										1		9				4										14
Gulbug	1																									1
Gærdesanger																							1			1
Tornsanger													1						1							2
Havesanger	1															1										2
Munk											1			1	2			1								5
Skovsanger																	1									1
Gransanger										3			1					1								5
Løvsanger	1	1										1														3
Fuglekonge													1													1
Broget Fluesnapper	1												1													2
Blåmejse		2								1																3
Stær																1										1
Bogfinke	1									2	1															4
Grønirisk	6	1										1														8
Grønsisken	1	2								1		1					1									6
Gråsisken	3																									3
Rørspurv																3										3
Sum	31	60	18	2	1	3	1	8	1	187	49	21	38	1	1	117	5	29	9	4	1	1	1	2	591	

Figur 1. Den geografiske fordeling af genfund i udlandet af fugle ringmærket i Danmark og behandlet af Ringmærkningscentralen i 2012.

8) eller slet ingen (lappedykkere, Krikand, Skeand, Taffeland, Toppet Skallesluger, Hvepsevåge, Agerhøne, Grønspætte og Ravn). Generel ringmærkes meget få ænder og vadefugle, og det ville være ønskeligt med en øget interesse for fangst af disse arter.

Hvem ringmærker?

Museet udstedte i alt 201 personlige licenser i 2012 gældende til Danmark og/eller Færøerne – det højeste antal siden 1998 – samt 11 gruppe-licenser, 8 stationslicenser og 15 vildtplejestationslicenser. De personlige licenser blev fordelt på 104 A-licenser, 33 B-licenser, 17 C-licenser og 47 X-licenser. Licenserne er gældende for et år ad gangen og alle der ringmærker fugle skal have en gyldig personlig licens. Yderligere information om licens-reglerne kan findes på vores hjemmeside (www.zmuc.dk/ring).

Seks fugle- og ringmærkningsstationer stod for 34% af alle mærkninger i Danmark i 2012, mod 31% i 2011, 43% i 2010 og 37% i 2009. Flest fugle blev igen i år ringmærket

på Gedser Fuglestation (15.291), efterfulgt af Keldsnor (6.531), Skagen (5.944), Blåvand (4.455), Christiansø (3.574) og Fanø (1.233). I sær ved Keldsnor, Skagen og Gedser blev der mærket flere fugle i forhold til tidligere år.

I 2012 var syv ringmærkergrupper (RG) aktive i Danmark: Nordjysk RG (4.037 mærkninger), Nordvestjysk RG (13.435), Østjysk RG (3.165), Anholt RG (9.577), Fyns RG (9.722), Sydvestsjælland RG (1.935) og Lolland-Falster-Møn RG (16.525). Alle grupper har haft en stigning i antal mærkninger i forhold til året før, men især Nordvestjysk og Anholt har i 2012 mærket ekstra mange fugle. Flere af de mest aktive grupper er involveret i forskellige mærkningsprojekter, f.eks. CES-projektet og/eller har en fuglestation tilknyttet.

Blandt de frivillige ringmærkere uden tilknytning til en fuglestation, en regional gruppe eller museet, har følgende personer ringmærket over 2.000 fugle i 2012: Lars Hansen (5.033), Kurt Klarborg (3.157) og Jesper Brinkmann (2.812).

Årets genmeldinger

Ringmærkningscentralen behandlede i 2012 mindst 2.516 genmeldinger, fordelt på 1.461 genfund af fugle ringmærket i Danmark, 1.025 genfund i Danmark af fugle mærket i udlandet samt 30 genfund vedrørende Færøerne. Tallene er eksklusiv aflæsning af farveringe fra de mange store farvemærkningsprojekter såsom Skarv, Skestork, Kortnæbbet Gås, Knopsvane og mågerne. Aflæsninger af disse arter videresendes normalt til de projektansvarlige. Endvidere ekspederes flere og flere genfund, af de udenlandsk mærkede fugle, direkte på de udenlandske centralers hjemmesider, og derfor registreres de ikke i museets egen database. Endelig er heller ikke medregnet de mange aflæsninger som ringmærkerne foretager af fugle de selv har mærket. I 2012 modtog vi over 5.000 af disse 'egen-aflæsninger' fra ringmærkerne.

Der blev modtaget omkring 591 genmeldinger fra udlandet af 524 fugle ringmærket i Danmark (figur 1 & tabel 1), og 1.025 genmeldinger fra Danmark af 881 fugle ringmærket i udlandet (figur 2).

Udvalgte genmeldinger

Blandt langdistance-genfundene syd for Sahara blev to Splitterner aflæst ved Namibias kyst (fig. 1). Begge fugle blev mærket som redeunger, henholdsvis på Glænø i 2011 og Neksølø i 2005. Der er omkring 8.700 km mellem Namibia og Danmark. Danske Splitterner overvintrer tilsyneladende langs Afrikas vest- og sydkyst. En Splitterne mærket 15/11 2004 i Senegal (fig. 2), blev aflæst 1/7 2012 i kolonien på Hirsholm.

Fra Nordafrika blev i 2012 blot genmeldt én fugl mærket i Danmark (fig. 1): En Sildemåge med brækket ben og vinge blev bragt i pleje 23/12 2012 ved Agadir i det sydlige Marokko. Fuglen var mærket som redeunge 4/7 2011 på Sprogø.

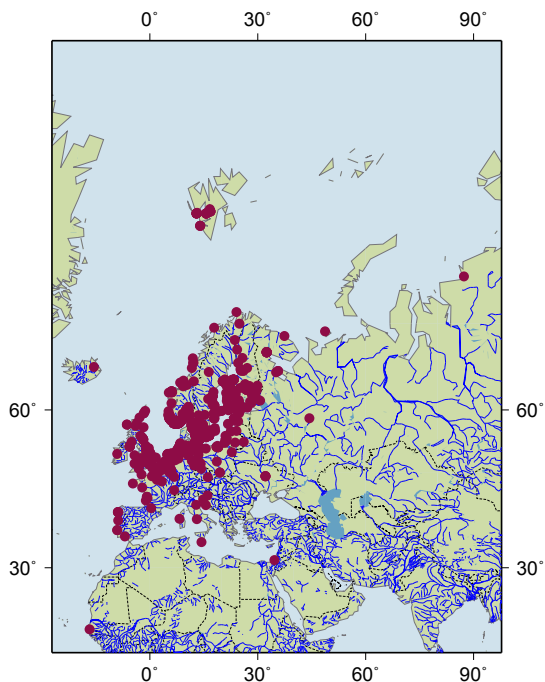
To genmeldinger på et år fra Israel var mere end sædvanligt. Begge fund drejer sig om Gærdesanger, som normalt trækker ad en østlig rute til det østlige Afrika: En voksen fugl mærket 31/5 2009 ved Svinø

Strand, Vordingborg, blev aflæst under forårstrækket 16/3 2012 ved Eilat i det sydlige Israel. En anden fugl, mærket under efterårstrækket 15/10 2011 ved Ashdod i det vestlige Israel, blev aflæst 28/6 2012 i Tved, Thy. Begge fugle har formentlig ynglet i Danmark.

Den 1/8 2012 blev en farvemærket ung Sort Stork fotograferet i Søgård Mose på det sydlige Langeland. Det viste sig at den var ringmærket som redeunge blot 56 dage tidligere i en rede på en klippeside ved Malå Velen i det nordlige Tjekkiet, omkring 506 km fra Sydlangeland. Ifølge det tjekkiske og slovakiske trækfugleatlas spredes unge Sorte Storke fra de to lande ud over store dele af Europa, umiddelbart efter de har forladt reden og inden de trækker til Afrika. Allerede i løbet af de første ti dage af august er ungfuglene ofte fundet over afstande på flere hundrede kilometer bl.a. mod nord til Polen, Tyskland og Holland med de nordligste fund på Als i Sønderjylland og Gotland i Sverige. Aflæsningen på Langeland i 2012 – og på Als i 2001 – viser at unge Sorte Storke, der dukker op i Danmark i august – og måske allerede sidst i juli – kan komme fra udlandet, hvor de blot få måneder forinden blev udklækket.

En ringmærket Havørn blev 28/4 2012 fotograferet af et webkamera, placeret i naturreservatet Wallnau på Fehmarn i Nordtyskland. Det viste sig, at Havørnen, en han, var ringmærket som unge i et kuld på 14/6 2011 ved Sønderskov nær Kolding. Der er 140 km i lige linje mellem de to lokaliteter.

En vildtplejestation måtte 4/9 2012 aflive en Stor Hornugle, efter at den var kommet alvorligt til skade i net over et dambrug nær Struer. Fuglen var mærket som unge i et kuld på tre 22/5 2004 nær Ringkøbing, ca. 45 km syd for fundstedet. Fuglen blev således otte år gammel. Samme fugl er tidligere kollideret med et net ved et dambrug. Det var d. 28/11 2007, hvor fuglen

Figur 2. Den geografiske fordeling af mærkningslokaliteter for fugle ringmærket i udlandet og genmeldt i Danmark og som er behandlet af Ringmærkningscentralen i 2012.

blev fanget ved et dambrug blot halvanden kilometer fra, hvor fuglen blev fundet i 2012. Dengang medførte den ublide medfart ikke varige skader, og efter et par ugers ophold på en vildtplejestation kunne den atter sættes fri. Desværre er det ikke ualmindeligt, at Stor

Forsker Kasper Thorup (th.) fra Ringmærkningscentralen er i 2012 på feltarbejde i Senegal for at radiopejle europæiske trækfugle. Senegal, 19. januar 2012. Foto: Troels Ortvoad.

Hornugle kolliderer med net udspændt over dambrug.

I forbindelse med CES-mærkningen på Vestamager blev flere gange i løbet af sommeren 2012 genfanget en Løvsanger som blev mærket samme sted i 2008. Fuglen er også blevet genfanget i de mellemliggende somre. Løvsangeren har således været fire gange i vinterkvarteret som formentlig er i Vestafrika, svarende til at den lille fugl på 8-9 gram har tilbagelagt mindst 40.000 km!

Den 18/4 2012 stod et par Sangsvaner og hvilede sig ved Kodderviken, 40 km øst for Helsinki i det sydlige Finland. Den ene fugl var ringmærket og ved hjælp af teleskop og kamera lykkedes det at få aflæst ringen. Sangsvanen var ringmærket 5/2 1987 ved Præsto som en hun på mindst tre år. I de 25 mellemliggende år er denne Sangsvane kun registreret en enkelt gang: 7/1 1990 ved Elben i Tyskland, ca. 60 km sydøst for Hamborg. Den finske aflæsning betyder, at Sangsvanen i 2012 var mindst 28 år gammel og dermed den ældste vildtlivende Sangsvane, man kender til. Den tidligere rekordindehaver blev mindst 26 år og 6 måneder gammel.

Projekter og administration

Ringmærkningscentralen varetager al administration vedrørende ringmærkning af fugle i Danmark, Færøerne og Grønland. I den daglige drift indebærer det ringmærkningslicenser, ringbeholdning, ringmærkningsdata, gemmelingsdata, dataudleveringer og formidling. Hertil er tilknyttet kravet om forskning hvori ringmærkningsrelaterede data indgår. Ringmærkningscentralens tilknytning til grundforskningssenteret, Center for Macroecology, Evolution and Climate, bevirker et øget fokus på trækfugleforskningen, hvor en masse spændende projekter er iværksat.

Feltsæsonen 2012 involverede medarbejderne og de studerende på centralen. På Hirsholm blev ringmærket hundredvis af Splitterner og Svartbage, og endnu flere har fået deres ringe aflæst. Centralen deltog i indfangningen af fugle, som fik sat lysloggere på i 2011. Der blev i 2012 indsamlet loggere fra Nattergale, Rødstjerte, Rødryggede Tornskader, Natravne og Mursejlere. Endvidere blev flere Gøge indfanget for at blive mærket med satellitsendere og fire Hedehøge blev fanget, hvor to fik påsat GPS-logger, og to fik påsat satellitsender.

Centralen har siden 2007 deltaget i den nationale overvågning af fugleinfluenza i samarbejde med Fødevarestyrelsen og DTU Veterinærinstituttet. I 2012 blev publiceret en artikel om de første års undersøgelser i tidsskriftet *Avian Diseases*. Ringmærkere fra museet har i 2012 indsamlet prøver fra i alt 619 fugle fordelt på 17 arter med fokus på vandfuglearter. De hyppigste arter er Gråand (131), Stormmåge (100), Krikand (95), Knopsvane (94), Sølvmåge (81) og Hættmåge (58). Næsten halvdelen af prøverne er indsamlet i hovedstadsområdet (299), men også Nordvestjylland (40), Sydvestjylland (249), Fyn (23) og Sydsjælland (3) er repræsenteret.

Undersøgelserne af forekomsten af West Nile Virus (WNV) i bl.a. trækfugle, fortsatte i 2012, i samarbejde med DTU Veterinærinstituttet (Lindholm). WNV er et myggebåret virus, der er udbredt i Afrika og for nylig fundet i Sydøsteuropa. Trækfugle kan derfor være

en potentiel kilde til indførelse af WNV til Danmark. Centralen bidrog i 2012 med blodprøver indsamlet på Christiansø og Blåvand. I alt 206 prøver blev analyseret, flest (66%) fra Grå Fluesnapper, Havesanger, Munk, Rødstjerte og Gulbug. Fire prøver (1,9%) blev fundet positive for WNV *antistoffer*, fra hhv. Grå Fluesnapper, Havesanger, Munk og Tornsanger. I 2011 blev 3,8% af prøverne fundet positive for antistoffer. Da WNV antistoffer forbliver i blodet i nogle år, kan eksponeringen have forekommet indenfor de seneste par år.

Centralens systematiske ringmærkningsprogram, CES-projektet (Constant Effort Site) fortsatte i 2012. I 12 ti-dags perioder fra april til august, ringmærkes på seks lokaliteter: Ove Sø, Vejlerne, Brabrand Sø, Tarup Grusgrave, Ravnstrup Sø og Vestamager. Der er efterhånden mange ringmærkere der deltager i CES-projektet.

Centralens leder, Kasper Thorup, var bl.a. på 18 dages feltarbejde i Senegal, og på en tur til Færøerne for at holde møder om Det Færøske Trækfugleatlas, og han blev inviteret til at tale ved 5. North American Ornithological Conference. Et splinternyt kursus i ornitologi på Københavns Universitet så dagens lys i begyndelsen af 2012. Kurset ledes af Kasper Thorup, og centralen assisterede med flere ringmærkningsrelaterede bidrag.

Specialstuderende, Mathilde Lerche-Jørgensen, arbejdede i 2012 med at analysere GPS data fra Hedehøge og to Bachelorstuderende afsluttede deres opgaver, som indgik i Hedehøg-projektet. I 2012 kom vores nigerianske PhD-studerende, Soladye Iwajomo, på et længere besøg. Han arbejder med overvintringsstrategier for trækkende småfugle. Vores anden PhD-studerende, Mikkel Willemoes Kristensen, og tre Bachelorstuderende var i begyndelsen af 2012 på feltarbejde i Ghana. Mikkel W. Kristensen, var endvidere på et ophold på York University i Toronto, Canada, hvor han bl.a. fik startet et samarbejde om tracking af trækfugle.

Interessen for at blive ringmærket er tilsyneladende stigende. Aldrig er udstedt så mange personlige licenser som i 2012, og interessen for at deltage i kurset for nye ringmærkere i efteråret 2012 var overvældende. Alle pladser blev besat, med venteliste til næste kursus.

Ringmærkningscentralen har i 2012 udsendt flere nyhedshistorier til forskellige medier, bl.a. om en færøsk Alm. Kjøve genfundet ved Uruguay, om den dansk-mærkede Sangsvane der blev mindst 28 år gammel, om den tjekkisk ringmærkede Sorte Stork, som blev aflæst på Langland blot 56 dage efter mærkning og om ringmærkning af de to nye fuglearter for Danmark.

Styringsgruppen, som overvåger og godkender Ringmærkningscentralens aktiviteter, afholdt sit årlige møde i september. I gruppen sidder repræsentanter for Naturstyrelsen, Vildtforvaltningsrådet, Danmarks Miljøundersøgelser og museet. På mødet fremlagde Ringmærkningscentralen en omfattende årsrapport og status for den igangværende strategiplan. Udvalget var tilfreds med centralens arbejde og ser frem til færdiggørelse af flere års udviklingsarbejde på IT-løsninger.

Til sidst vil Ringmærkningscentralen gerne benytte lejligheden til at takke alle vore ringmærkere for indsatsen i 2012, samt takke alle, der på den ene eller anden måde har bistået ringmærkningen i 2012.

Tabel 2. Antal fugle ringmærket i Danmark i 2012 samt antal genmeldinger behandlet af Ringmærkningscentralen i 2012. Ekskluderet fra genfundstallene er et større antal aflæsninger af farveringe på Skarv, Kortnæbbet Gås, Knopsvane og måger, samt ringmærkernes lokale aflæsninger.

Art	Latin	Mærkninger			Genfund*	
		Pull	Andet	Total	af DK-ringe	i DK af udenlandske ringe
Sule	<i>Sula bassana</i>		1	1		3
Skarv	<i>Phalacrocorax carbo</i>	5.219		5.219	260	22
Topskarv	<i>Phalacrocorax aristotelis</i>					1
Fiskehejre	<i>Ardea cinerea</i>	4	2	6	1	
Sort Stork	<i>Ciconia nigra</i>					1
Hvid Stork	<i>Ciconia ciconia</i>	5		5	16	15
Skkestork	<i>Platalea leucorodia</i>	31		31		
Knopsvane	<i>Cygnus olor</i>	98	203	301	3	1
Sædgås	<i>Anser fabalis</i>					2
Kortnæbbet Gås	<i>Anser brachyrhynchus</i>		38	38	17	15
Blisgås	<i>Anser albifrons</i>					2
Grågås	<i>Anser anser</i>	81	47	128	90	14
Canadagås	<i>Branta canadensis</i>		1	1	7	2
Bramgås	<i>Branta leucopsis</i>		157	157	3	
Knortegås	<i>Branta bernicla</i>		46	46	2	5
Nilgås	<i>Alopochen aegyptiacus</i>					1
Gravand	<i>Tadorna tadorna</i>		1	1		
Mandarinand	<i>Aix galericulata</i>				4	
Pibeand	<i>Anas penelope</i>					5
Knarand	<i>Anas strepera</i>		3	3	1	
Krikand	<i>Anas crecca</i>				3	11
Gråand	<i>Anas platyrhynchos</i>	15	317	332	70	25
Spidsand	<i>Anas acuta</i>				2	1
Troldand	<i>Aythya fuligula</i>		5	5	1	
Ederfugl	<i>Somateria mollissima</i>		106	106	13	7
Sortand	<i>Melanitta nigra</i>					1
Fløjlsand	<i>Melanitta fusca</i>					1
Hvinand	<i>Bucephala clangula</i>		5	5		
Rød Glente	<i>Milvus milvus</i>	14		14	1	
Havørn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	4	1	5	4	6
Rørhøg	<i>Circus aeruginosus</i>	11	1	12		
Hedehøg	<i>Circus pygargus</i>	15	3	18	1	1
Duehøg	<i>Accipiter gentilis</i>	52	7	59	3	
Spurvehøg	<i>Accipiter nisus</i>	3	184	187	8	5
Musvåge	<i>Buteo buteo</i>	14	7	21	9	2
Fjeldvåge	<i>Buteo lagopus</i>		1	1		
Stor Skrigeørn	<i>Aquila clanga</i>					1
Kongeørn	<i>Aquila chrysaetos</i>	2		2		1
Tårnfalk	<i>Falco tinnunculus</i>	399	5	404	6	12
Vandrefalk	<i>Falco peregrinus</i>	12		12	1	4
Fasan	<i>Phasianus colchicus</i>		3	3		
Vandrikse	<i>Rallus aquaticus</i>		7	7		
Grønbenet Rørhøne	<i>Gallinula chloropus</i>	1	20	21		
Blishøne	<i>Fulica atra</i>	16	89	105	2	
Strandskade	<i>Haematopus ostralegus</i>	30		30	2	3
Klyde	<i>Recurvirostra avosetta</i>	11		11		1
Lille Præstekrave	<i>Charadrius dubius</i>		2	2		
Stor Præstekrave	<i>Charadrius hiaticula</i>	5	7	12		1
Strandhjejle	<i>Pluvialis squatarola</i>		1	1		
Vibe	<i>Vanellus vanellus</i>	53		53		

Art	Latin	Mærkninger			Genfund*	
		Pull	Andet	Total	af DK-ringe	i DK af udenlandske ringe
Islandsk Ryle	<i>Calidris canutus</i>		5	5		
Sandløber	<i>Calidris alba</i>		3	3		4
Dværgryle	<i>Calidris minuta</i>		1	1		2
Temmincksryle	<i>Calidris temminckii</i>					1
Sortgrå Ryle	<i>Calidris maritima</i>		33	33	1	8
Almindelig Ryle	<i>Calidris alpina</i>	2	43	45		3
Brushane	<i>Calidris pugnax</i>	4		4		8
Dobbeltbekkasin	<i>Gallinago gallinago</i>		7	7		2
Skovsneppe	<i>Scolopax rusticola</i>		3	3	2	3
Stor Kobbersnepe	<i>Limosa limosa</i>					2
Storspove	<i>Numenius arquata</i>		2	2		
Rødben	<i>Tringa totanus</i>	13	2	15		4
Hvidklire	<i>Tringa nebularia</i>		1	1		
Mudderklire	<i>Actitis hypoleucos</i>		8	8	1	
Stenvender	<i>Arenaria interpres</i>		7	7		
Sorthovedet Måge	<i>Larus melanocephalus</i>	6	6	12	1	
Hættemåge	<i>Larus ridibundus</i>	1.530	771	2.301	67	252
Stormmåge	<i>Larus canus</i>	326	815	1.141	73	52
Sildemåge	<i>Larus fuscus</i>	582	93	675	25	11
Sølvmåge	<i>Larus argentatus</i>	2.335	254	2.589	210	136
Middelhavssølvmåge	<i>Larus michahellis</i>		23	23		
Kaspisk Måge	<i>Larus cachinnans</i>		17	17		1
Gråmåge	<i>Larus hyperboreus</i>		1	1	1	
Svartbag	<i>Larus marinus</i>	1.097	30	1.127	66	56
Ride	<i>Rissa tridactyla</i>	62	20	82	12	7
Splitterne	<i>Sterna sandvicensis</i>	1.284	2	1.286	81	34
Fjordterne	<i>Sterna hirundo</i>	34	1	35	3	17
Havterne	<i>Sterna paradisaea</i>	133		133	3	1
Dværgterne	<i>Sterna albifrons</i>	13	44	57	2	4
Lomvie	<i>Uria aalge</i>					6
Alk	<i>Alca torda</i>				2	2
Tejst	<i>Cephus grylle</i>				1	2
Huldue	<i>Columba oenas</i>	212	5	217	1	1
Ringdue	<i>Columba palumbus</i>	4	45	49	2	1
Tyrkerdue	<i>Streptopelia decaocto</i>	2	15	17		
Gøg	<i>Cuculus canorus</i>		5	5		
Slørugle	<i>Tyto alba</i>	116	5	121	21	1
Stor Hornugle	<i>Bubo bubo</i>	19		19	3	
Kirkeugle	<i>Athene noctua</i>	17		17	1	
Natugle	<i>Strix aluco</i>	94	7	101	7	
Skovhornugle	<i>Asio otus</i>		11	11		1
Perleugle	<i>Aegolius funereus</i>	29	17	46	3	2
Natravn	<i>Caprimulgus europaeus</i>	1	43	44	1	
Mursejler	<i>Apus apus</i>	30	11	41		
Isfugl	<i>Alcedo atthis</i>		6	6		1
Vendehals	<i>Jynx torquilla</i>	79	33	112	1	
Sortspætte	<i>Dryocopus martius</i>	61	5	66	4	
Stor Flagspætte	<i>Picoides major</i>		197	197	4	
Lille Flagspætte	<i>Picoides minor</i>		2	2		
Hedelærke	<i>Lullula arborea</i>		1	1		
Sanglærke	<i>Alauda arvensis</i>	4	4	8		
Digesvale	<i>Riparia riparia</i>		307	307	1	

Art	Latin	Mærkninger			Genfund*	
		Pull	Andet	Total	af DK-ringe	i DK af udenlandske ringe
Landsvale	<i>Hirundo rustica</i>	2.628	1.342	3.970	7	4
Bysvale	<i>Delichon urbica</i>	395	128	523		
Skovpiber	<i>Anthus trivialis</i>		440	440		1
Engpiber	<i>Anthus pratensis</i>		52	52		
Bjergpiber	<i>Anthus spinoletta</i>		1	1		
Gul Vipstjert	<i>Motacilla flava</i>	5	40	45		
Bjergvipstjert	<i>Motacilla cinerea</i>		6	6		
Hvid Vipstjert	<i>Motacilla alba</i>	51	118	169		
Silkehalé	<i>Bombycilla garrulus</i>		83	83		1
Vandstær	<i>Cinclus cinclus</i>		8	8		6
Gærdesmutte	<i>Troglodytes troglodytes</i>		1.226	1.226	2	1
Jernspurv	<i>Prunella modularis</i>		3.233	3.233	15	13
Rødhals	<i>Erithacus rubecula</i>	1	5.317	5.318	14	10
Dværgnattergal	<i>Luscinia sibilans</i>		1	1		
Nattergal	<i>Luscinia luscinia</i>		88	88		
Sydlig Nattergal	<i>Luscinia megarhynchos</i>		2	2		
Blåhals	<i>Luscinia svecica</i>		18	18		
Blåstjert	<i>Tarsiger cyanurus</i>		1	1		
Husrødstjert	<i>Phoenicurus ochruros</i>		40	40		
Rødstjert	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	114	902	1.016	1	3
Bynkefugl	<i>Saxicola rubetra</i>		46	46		
Sortstrubet Bynkefugl	<i>Saxicola torquata</i>		9	9		
Stenpikker	<i>Oenanthe oenanthe</i>		28	28		
Olivenskovdrossel	<i>Catharus ustulatus</i>		1	1		
Ringdrossel	<i>Turdus torquatus</i>		7	7		
Solsort	<i>Turdus merula</i>	90	3.429	3.519	44	18
Sjagger	<i>Turdus pilaris</i>		149	149		2
Sangdrossel	<i>Turdus philomelos</i>		1.241	1.241	5	5
Vindrossel	<i>Turdus iliacus</i>		262	262		2
Misteldrossel	<i>Turdus viscivorus</i>		15	15		
Græshoppesanger	<i>Locustella naevia</i>		28	28		
Flodsanger	<i>Locustella fluviatilis</i>		3	3		
Sivsanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>		124	124		3
Buskrørsanger	<i>Acrocephalus dumetorum</i>		1	1		
Kærsanger	<i>Acrocephalus palustris</i>		781	781	4	3
Rørsanger	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	10	1.767	1.777	16	11
Drasselrørsanger	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>		1	1		
Gulbug	<i>Hippolais icterina</i>		888	888	1	
Spottesanger	<i>Hippolais polyglotta</i>		1	1		
Hvidskægget Sanger	<i>Sylvia cantillans</i>		1	1		
Høgesanger	<i>Sylvia nisoria</i>		15	15		
Gærdesanger	<i>Sylvia curruca</i>	5	1.342	1.347	2	4
Tornsanger	<i>Sylvia communis</i>	4	2.327	2.331	3	1
Havesanger	<i>Sylvia borin</i>		1.331	1.331	2	3
Munk	<i>Sylvia atricapilla</i>	7	2.819	2.826	7	7
Lundsanger	<i>Phylloscopus trochiloides</i>		7	7		
Nordsanger	<i>Phylloscopus borealis</i>		1	1		
Fuglekongesanger	<i>Phylloscopus proregulus</i>		1	1		
Hvidbrynet Løvsanger	<i>Phylloscopus inornatus</i>		12	12		
Schwarz' Løvsanger	<i>Phylloscopus schwarzi</i>		1	1		
Brun Løvsanger	<i>Phylloscopus fuscatus</i>		1	1		
Skovsanger	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>		68	68	1	

Art	Latin	Mærkninger			Genfund*	
		Pull	Andet	Total	af DK-ringe	i DK af udenlandske ringe
Gransanger	<i>Phylloscopus collybita</i>		4.042	4.042	12	8
Løvsanger	<i>Phylloscopus trochilus</i>		5.923	5.923	6	9
Fuglekonge	<i>Regulus regulus</i>		5.223	5.223	1	2
Rødtoppet Fuglekonge	<i>Regulus ignicapillus</i>		23	23		
Grå Fluesnapper	<i>Muscicapa striata</i>	25	255	280		
Lille Fluesnapper	<i>Ficedula parva</i>		31	31		
Broget Fluesnapper	<i>Ficedula hypoleuca</i>	79	387	466	2	2
Skægmejs	<i>Panurus biarmicus</i>		140	140		
Halemejs	<i>Aegithalos caudatus</i>		223	223		5
Sumpmejs	<i>Parus palustris</i>	66	167	233	1	
Fyrremejs	<i>Parus montanus</i>		2	2		
Topmejs	<i>Parus cristatus</i>	3	132	135	1	
Sortmejs	<i>Parus ater</i>	138	1.433	1.571	4	
Blåmejs	<i>Parus caeruleus</i>	951	8.703	9.654	19	57
Musvit	<i>Parus major</i>	2.995	5.828	8.823	34	3
Spætmejs	<i>Sitta europaea</i>	67	185	252	7	
Træløber	<i>Certhia familiaris</i>		55	55		
Korttået Træløber	<i>Certhia brachydactyla</i>		15	15		
Pungmejs	<i>Remiz pendulinus</i>		1	1		
Pirol	<i>Oriolus oriolus</i>		1	1	1	
Rødrygget Tornskade	<i>Lanius collurio</i>	24	98	122	1	
Stor Tornskade	<i>Lanius excubitor</i>		2	2		
Skovskade	<i>Garrulus glandarius</i>		126	126		
Husskade	<i>Pica pica</i>	10	21	31	3	
Allike	<i>Corvus monedula</i>	46	5	51	1	1
Råge	<i>Corvus frugilegus</i>		16	16	2	
Krage	<i>Corvus corone</i>	16	7	23		4
Stær	<i>Sturnus vulgaris</i>	327	312	639	4	3
Gråspurv	<i>Passer domesticus</i>	5	543	548	1	
Skovspurv	<i>Passer montanus</i>	75	2.071	2.146	8	
Bogfinke	<i>Fringilla coelebs</i>		4.740	4.740	12	5
Kvækerfinke	<i>Fringilla montifringilla</i>		934	934	1	5
Grønirisk	<i>Carduelis chloris</i>	5	3.446	3.451	36	17
Stillits	<i>Carduelis carduelis</i>		231	231	2	
Grønsisken	<i>Carduelis spinus</i>		1.802	1.802	12	1
Tornirisk	<i>Carduelis cannabina</i>	23	344	367		1
Bjergirisk	<i>Carduelis flavirostris</i>		5	5		
Gråsisken	<i>Carduelis flammea</i>		718	718	9	2
Lille Korsnæb	<i>Loxia curvirostra</i>		7	7		
Karmindompap	<i>Carpodacus erythrinus</i>		53	53		
Krognæb	<i>Pinicola enucleator</i>		4	4		
Dompap	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	2	1.184	1.186	20	
Kernebider	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>		150	150		
Snespurv	<i>Plectrophenax nivalis</i>		1	1		1
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>		867	867	3	
Hortulan	<i>Emberiza hortulana</i>		2	2		
Rørspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>		979	979	4	4
Bømlærke	<i>Miliaria calandra</i>	1	6	7		
Sum (185 arter mærket, 132 arter genmeldt)		22.352	85.431	107.783	1.461	1.025